

RODINA

ZPRAVODAJ ODBORU RODINNÉ POLITIKY A OCHRANY PRÁV DĚTÍ

Novinky z mezinárodní agendy

ODDĚLENÍ KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY A SLUŽEB PÉČE O DĚTI (216)

Záruka pro děti

Evropská komise dne 25. března 2021 vydala návrh Doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (dále jen „Záruka pro děti“). Záruka pro děti byla schválena na zasedání Rady ministrů práce a sociálních věcí dne 14. června 2021.

Cílem Záruky pro děti je napomoci z evropské úrovně v úsilí členských států předcházet sociálnímu vyloučení dětí a zajistit přístup dětí v nouzi ke kvalitním klíčovým službám. Záruka se vztahuje na „dětí v nouzi“, jimiž se rozumí osoby mladší 18 let, které jsou ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením.

Záruka pro děti je rozdělena do několika oblastí, ve kterých jsou členským státům doporučeny aktivity a opatření. Jedná se o oblast účinného a bezplatného přístupu: k předškolnímu vzdělávání a péči, ke vzdělávání a školním činnostem; ke zdravému jídlu každý školní den; k účinné a bezplatné zdravotní péči; k dostatečné a zdravé výživě a k odpovídajícímu bydlení.

Materiál je dostupný v anglickém jazyce [ZDE](#).

Předsednictví ČR v Radě EU

Zásadní událost z hlediska mezinárodní agendy nastane pro Českou republiku ve druhém pololetí roku 2022, kdy se ujmete historicky druhého předsednictví Rady Evropské unie (EU).

Předsednictví Rady EU je jedním z nejdůležitějších práv a nejnáročnějších úkolů vyplývajících z členství v EU.

Role předsedající země je nejen organizační, ale také zprostředkovatelská, politická a reprezentační. Česká republika stála v čele EU naposledy v první polovině roku 2009.

Bližší informace ohledně předsednictví budou dostupné na oficiálním webu [ZDE](#).

Kontaktní osoba:

Mgr. Jiřina Kunásková

vedoucí oddělení

jirina.kunaskova@mpsv.cz

Úvodní slovo

Mgr. Martina Štěpánková Štýbrová,
ředitelka odboru rodinné politiky a ochrany
práv dětí

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

přinášíme Vám nové, v pořadí již páté číslo zpravodaje *Rodina*, prostřednictvím kterého Vás pravidelně informujeme o aktualitách z oblasti rodinné politiky, legislativy, o projektových aktivitách odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí či dotačních titulech na podporu rodin. V tomto čísle naleznete také článek o práci s dětmi a dospívajícími s duševními potížemi nebo informace o konferenci Fórum rodinné politiky, které se konalo ve dnech 7.-8. září v Praze.

Čtvrtý ročník konference Fórum rodinné politiky se zaměřil zejména na dopady pandemie COVID-19 na rodinné soužití. Pestrý dvoudenní program byl rozdělen do tří hlavních bloků, v rámci kterých vystoupila více než stovka účinkujících. Součástí programu byla také večerní politická debata. Více o konferenci se dočtete na straně 2.

V minulém čísle jsme Vás informovali o novele zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, která byla projednávána v Poslanecké sněmovně. Novelu se podařilo úspěšně schválit a vstoupila v účinnost 1. října 2021. Zásadní změnou, kterou novela přináší, je zavedení stabilního financování ze státního rozpočtu. Více o novele a dalším vývoji v oblasti legislativy rodinné politiky se dočtete na následujících stranách zpravodaje *Rodina*.

Přehled o aktuálním vývoji legislativy v oblasti rodinné politiky

V nedávné době došlo ke schválení několika právních předpisů v oblasti rodinné politiky. V červenci byla schválena **novela zákona o státní sociální podpoře**. Díky ní se výrazně rozšířil okruh příjemců přídatku na dítě a také došlo k citelnému zvýšení této dávky. Na přídatek teď dosáhne přibližně půl milionu dětí – tedy dvojnásobek. Nově bude také možné jednorázově dočerpat rodičovský příspěvek z důvodu narození dalšího dítěte.

Dále se povedlo prosadit **novelu zákona o dětské skupině**. Ta zajistí od roku 2022 systémové financování této osvědčené služby ze státního rozpočtu. Novela tak zaručí udržitelnost dětských skupin, ale také jejich

cenovou dostupnost pro rodiče malých dětí a možnost efektivně sladovat jejich rodinný a pracovní život. Více se o této novele dočtete na straně 3 a 4.

Díky nově schválené **novele zákona o nemocenském pojištění** budou od roku 2022 moci otcové využít namísto jednoho týdne hned dva týdny „otcovské“, aby mohli trávit více času s matkou a dítětem v období po jeho narození.

Povedlo se prosadit také tzv. **výchovné**. Od roku 2023 se všem primárně pečujícím o děti zvýší důchod o 500 Kč za každé vychované dítě. Toto opatření se dotkne především žen, u kterých je nyní průměrná výše důchodů o téměř 3 000 Kč nižší než u mužů.

V Praze se konal čtvrtý ročník Fóra rodinné politiky!

Letošní ročník konference Fórum rodinné politiky se formou i obsahem přizpůsobil stále probíhající pandemii COVID-19. Konference se konala tzv. hybridní formou, tedy prezenčně pro omezený počet hostů, ale i s možností pohodlné účasti on-line. Ústředním tématem letošního ročníku byly dopady pandemie na rodinné soužití. Pestrý dvoudenní program byl rozdělen na 3 hlavní bloky s 18 odbornými panely, v rámci kterých vystoupila více než stovka účinkujících. Odborné panely se staly platformou pro diskusi o tématech, které v současnosti rezonují českou společností, jako je například dostupnost sociálních služeb, prevence v oblasti duševního zdraví či sladování pracovního a rodinného života. Součástí programu bylo také vyhlášení soutěže *Pečující roku 2021 a Zaměstnavatel přátelský k neformálně pečujícím*. Záznam z konference můžete sledovat [ZDE](#).

Fórum rodinné politiky se konalo ve dnech 7.-8. září v Cubex Centrum Praha. Konferenci oficiálně zahájila paní ministryně Jana Maláčová, která pronesla úvodní slovo a přivítala všechny účastníky.

Prvním blokem s názvem **Finanční zranitelnost rodin v časech pandemie** provázela redaktorka Mgr. Markéta Bidrmanová. V rámci tohoto bloku se diskutovalo zejména o drtivých dopadech pandemie na ekonomiku rodin a nerovnostech ve společnosti, které se díky nim prohloubily. Vystupující debatovali o českém sociálním systému a co lidem v době krize nabízí. Mezi diskutovanými tématy byl například Program Antivirus, který efektivně ochránil zaměstnance a jejich příjmy v době pandemie. Na druhou stranu dopady pandemie nejhůře zasáhly samoživitelky, ke kterým se pomoc dostala pozdě. Odborníci diskutovali také o dětské chudobě, ve které se děti samoživitelů mohou ocitnout častěji než děti, které žijí s oběma rodiči. V době pandemie se také objevila nová chudoba, a to chudoba technologická a podpora rodin by měla být co nejplošnější a co nejméně bariérová. Na jednom z panelů se také diskutovalo odlišné dopady pandemie na muže a ženy. Převažuje názor, že pandemie měla horší dopad na ženy, zejména samoživitelky. Ženy ve většině případech v době uzavření školských zařízení zůstávaly s dětmi doma, a navíc se jim navýšila práce okolo domácnosti, a to i přes počáteční naději, že se práce mezi partnery bude rovnoměrně dělit, čímž byla opět prohloubena nerovnost, tentokrát v rodině.

Druhý blok nesl název **Dopady pandemie na duševní zdraví rodin** a provázela jím dokumentaristka a scénářistka MgA. Apolena Rychlíková. V rámci druhého okruhu vystupující diskutovali o dopadech pandemie na psychickou pohodu obyvatel, zejména dětí, seniorů, ale i většiny rodin. Česká společnost se potýká podle aktuálních výzkumů s nárůstem počtu lidí trpících úzkostmi a středně těžkými depresemi. Jedním z ukazatelů byl například nárůst počtu telefonátů na Linku bezpečí. Téma duševního zdraví je dle odborníků zapotřebí detabuizovat a komunikovat jej v odborné i široké veřejnosti. Důraz by měl být kladen také na prevenci a přínos sociálních pracovníků, jejichž práce by měla být méně administrativně náročná. Tématem jednoho z panelů byl také dopad pandemie na děti. Odhadem desetitisíce dětí ze sociálně vyloučených rodin nebyly v období pandemie v kontaktu se školou, a to i přes snahu nízkoprahových

center. Důležitá je podle vystupujících spolupráce mezi samosprávou, orgány sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) a vzdělávacím systémem při pomoci rodinám v krizi. 9,3 % rodin je ohrožováno příjmovou chudobou – tyto rodiny jsou v době pandemie nejvíce zranitelné, mnohdy jsou vyřazeny ze systému on-line vzdělávání kvůli chybějící technice, a proto je podle odborníků důležité, aby byl kladen velký důraz na prevenci, která by zároveň měla být dostupnější a financována státem. V dobách krize je důležitá spolupráce mezi ohroženou rodinou a školou, a to například prostřednictvím OSPOD koordinátora či školního psychologa.

Třetí blok s názvem **Společenská odpovědnost firem v časech pandemie** moderoval novinář a ekonomický komentátor Mgr. David Klimeš, Ph.D. Zejména v období krize je velice důležitá aktivní podpora zaměstnavatelů. Při odpovědném přístupu mohou firmy pomoci překonat jejich zaměstnancům nejen problémy na trhu práce, ale i podpořit sladění jejich pracovního a rodinného života. Mezi vystupujícími byla řada zástupců firem, kteří popisovali vlastní zkušenosti se zvládnutím krize a jejich opatření na podporu zaměstnanců. Důležité je ke všem zaměstnancům zvolit zcela individuální přístup a nabídnout řešení jejich konkrétní situace, například formou flexibilních úvazků či přechodu na home-office, který se vlivem pandemie mnohdy prokázal jako velice efektivní. V rámci diskuse zazněl také názor, že flexibilita ze strany zaměstnavatelů již není benefit, nýbrž standard. Mezi dalšími diskutovanými tématy byla i podpora pečujících ze strany zaměstnavatele a státu. Zástupci firem, kteří se zúčastnili panelu, mají nastavené programy pro podporu neformálně pečujících, které se v době pandemie přesunuly do on-line prostředí. Je podle nich důležitá určitá forma respektu a úcty k zaměstnanci a v rámci firmy poskytnout koučink, školení či webináře o citlivé komunikaci potřeb pečujících a poskytnutí co největší flexibility, například formou zkrácených úvazků, home-office apod.

Součástí doprovodného programu bylo také slavnostní vyhlášení soutěže *Pečující roku 2021 a Zaměstnavatel přátelský k neformálně pečujícím*.

Cílem ocenění *Pečující roku* je zviditelnit téma neformální péče a ocenit konkrétní neformální pečující, kteří pečují o seniory, blízké s postižením či dlouhodobě nemocné. Ocenění se vyhlášovalo ve 3 kategoriích:

- péče o seniora staršího 65 let
- péče o člověka s postižením/dlouhodobě nemocného mladšího 18 let
- péče o člověka s postižením/dlouhodobě nemocného staršího 18 let.

Jména vítězů naleznete [ZDE](#).

Vstřícnost ze strany zaměstnavatele při péči o blízké byla oceněna v rámci soutěže *Zaměstnavatel přátelský k neformálně pečujícím*.

Součástí ocenění bylo také vytvoření 1. národního seznamu zaměstnavatelů přátelských k neformálně pečujícím.

Seznam a jména výherců Ceny Ministryně práce a sociálních věcí za inovativní a inspirující přístup k neformálně pečujícím naleznete [ZDE](#).

Co se změní pro dětské skupiny s novelou zákona

PROJEKT PODPORY IMPLEMENTACE DĚTSKÝCH SKUPIN

Od 1. října 2021 vstupuje v účinnost novela zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Změny v zákoně jsou od tohoto data platné pro nové poskytovatele, tedy pro ty, kdo dětskou skupinu budou teprve zakládat. **Stávající poskytovatelé, kterým oprávnění k provozování služby péče o děti v dětské skupině vzniklo před 30. září 2021, budou mít dostatečné přechodné období na přizpůsobení se změnám.**

Dětské skupiny (DS) existují od roku 2014 a jako služba pro rodiče a děti se v praxi velmi osvědčily. Klíčovým bodem novely je zavedení stabilního financování ze státního rozpočtu po ukončení podpory z Evropského sociálního fondu (ESF), která končí během první poloviny roku 2022.

Další změny v zákoně vycházejí z dosavadní více jak šestileté praxe dětských skupin a mikrojeslí. Novela tak umožňuje zachování této kvalitní, flexibilní a osvědčené služby.

Vedle financování se změny dotýkají mimo jiné názvu, věku dětí a požadavků na pečující osoby. Schválená verze zachovává původní označení dětská skupina, které ale nově bude povinně součástí názvu služby. Rozšiřuje se věkové rozpětí dětí, dětské skupiny mohou přijímat děti již od 6 měsíců věku.

Naopak beze změny zůstávají technické požadavky na stavby. Zároveň lze mimo provozní dobu realizovat v prostorách dětské skupiny činnosti, které negativně neovlivní její provoz. V provozní době ale prostory nelze využívat k jiným účelům. Upřesňuje se situace, kdy poskytovatel na jednom místě provozuje více dětských skupin. V tomto případě musí mít každá z dětských skupin vlastní prostory pro denní pobyt a odpočinek dětí. Šatnu, chodbu, hygienické prostory je možné sdílet za předpokladu dodržení kapacity každé ze skupin.

Přehled důležitých změn

Název

Nově je stanovena povinnost užívat v názvu služby označení „dětská skupina“. Stávající poskytovatelé musí dát názvy svých dětských skupin do souladu do 1. října 2024. Zároveň název dětská skupina nesmí být používán nevidovanou službou.

Věk dětí

Věk pro děti navštěvující DS je upraven od 6 měsíců do zahájení povinné školní docházky, o děti ve věku od 6 do 12 měsíců může být pečováno vždy jen v kolektivu max. 4 dětí mladších 4 let. Jedná se o podmínku pro péči v určitý den, kdy jsou přítomny dané děti, neváže se k omezení oprávnění a kapacity zařízení zapsané v evidenci. Péče o mladší dítě bude, s ohledem na její náročnost, finančně zvýhodněná.

Pečující osoby

Novela upravuje odbornou způsobilost pečujících osob. Nově musí péči zajišťovat alespoň 1 osoba se zdravotnickým vzděláním nebo novou profesní

kvalifikací Chůva pro děti v dětské skupině. Pro stávající provozovatele toto platí od 1. října 2024.

Dále, je-li péče poskytována i dětem starším 3 let, má poskytovatel povinnost zajistit pečující osobu s pedagogickou kvalifikací v rozsahu 20 hodin týdně. Podmínku zajištění pedagoga musí stávající poskytovatelé splnit do 1. října 2026. Pro nové poskytovatele platí uvedené podmínky odborné kvalifikace od 1. července 2022.

Novela stanovuje povinné další vzdělávání pečujících osob, a to v rozsahu min. 8 hodin za kalendářní rok, a dále jedenkrát za 2 roky musí pečující osoba absolvovat kurz první pomoci zaměřený na dětský věk.

Další důležitou změnou v oblasti personální je povinnost 3 pečujících osob u dětských skupin od 13 dětí. Tato povinnost je závazná pro všechny dětské skupiny bez ohledu na věk dětí. U menších skupin se počet pečujících osob nemění. Zároveň ale dále zůstává povinnost přizpůsobit počet pečujících osob dle zdravotního stavu, věku a doby pobytu dětí v dětské skupině.

Financování – státní příspěvek

Způsob financování i výše příspěvku je stanoven tak, aby provozovatelé měli finanční jistotu a rodiče dostupnou kvalitní službu péče o děti. Dětské skupiny získají účelově vázaný nárokový příspěvek. Financování navazuje na normativy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro 1 dítě v soukromé mateřské škole a školní jídelně – výdejně. V dětské skupině tak normativ na dítě do 31. srpna po dosažení 3 let věku činí 1,7násobek normativu na dítě v soukromé mateřské škole (tedy v současnosti 9 637 Kč měsíčně), u starších dětí 1,0násobek (aktuálně 5 669 Kč měsíčně).

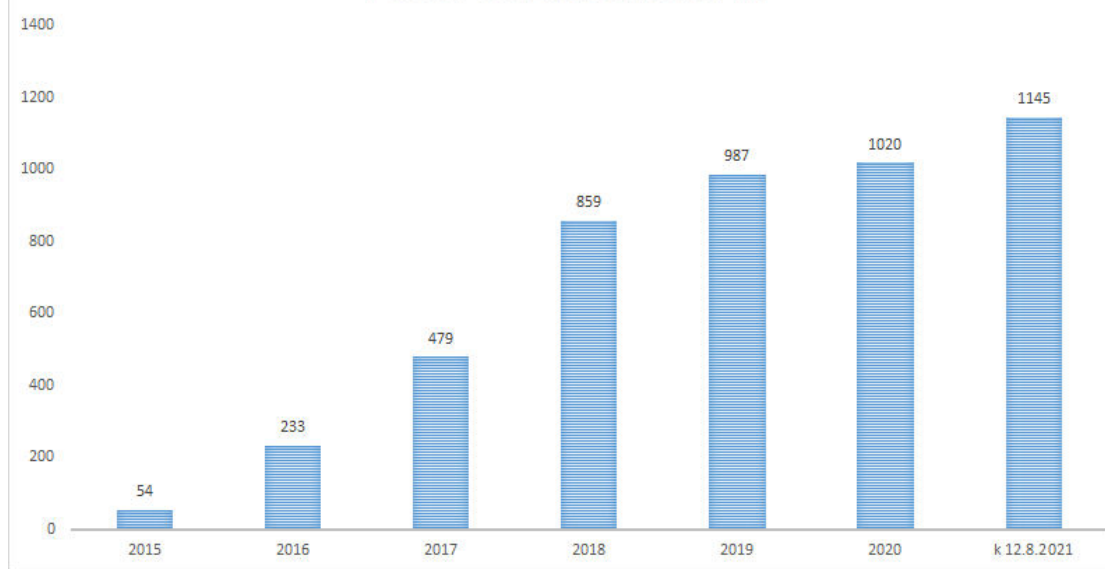
Příspěvek lze využít na provoz (mzdové prostředky, další vzdělávání pečujících osob a další provozní náklady) a na výdaje spojené se stravováním dětí starších 1 roku za podmínky dodržení vyhlášky stanovující stravovací normy (zvláštní normativ).

O příspěvek budou poskytovatelé žádat na každý kalendářní rok zvlášť a samostatně za každou dětskou skupinu, a to vždy během ledna daného roku. Novela umožňuje žádat i jen na část roku, např. s ohledem na zajištění plynulého navázání na podporu z ESF.

Financování – příspěvek od rodiče

Pokud poskytovatel žádá o státní příspěvek, stanovuje novela maximální výši platby rodičů u dětí do 31. srpna po dosažení 3 let věku na částku 4 000 Kč měsíčně. U starších dětí nebo v případě, že poskytovatel nežádá o státní příspěvek na provoz dětské skupiny, není výše úhrady rodičem nijak omezena.

POČET DĚTSKÝCH SKUPIN

Jak je uvedeno v úvodu článku, pro stávající provozovatele dětských skupin se od 1. října 2021 nic radikálně nemění. Zákon jim umožňuje se na změny postupně připravit. Přehledné a souhrnné informace k novele zákona najdou poskytovatelé služby na webových stránkách projektu *Podpora implementace dětských skupin ZDE*. K novele zákona navíc Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) právě prostřednictvím projektu *Podpora implementace dětských skupin* organizuje od podzimu 2021 školení a semináře, kde poskytovatelé získají podrobné informace o všech změnách.

Konat se budou i semináře zaměřené na podávání žádostí o příspěvek na provoz ze státního rozpočtu, jeho čerpání a vyúčtování. Všechny tyto akce pořádá MPSV pro poskytovatele zdarma, informace o seminářích obdrží dětské skupiny e-mailem od svých krajských metodiků, kteří jim zároveň budou nápomocni s implementací nových povinností a požadavků dle novely.

Současně MPSV připravuje dotační výzvy na podporu vzniku nových dětských skupin. Celkem je v Národním plánu obnovy na podporu těchto zařízení vyčleněna částka 7 mld. Kč. Z celkové částky je určeno 5,7 mld. Kč na výstavbu, nákup a rekonstrukce budov s cílem vybudování nových kapacit pro dětské skupiny. Možnost realizovat tyto projekty bude primárně nabídnuta obcím, které tak budou mít možnost získat finanční prostředky na vybudování prostor pro dětské skupiny. Následně je zajištěno stabilní financování této služby z národních zdrojů.

Poskytovatelé služby péče o dítě v dětských skupinách i zájemci o založení dětských skupin se v souvislosti s novelou zákona mohou obracet na metodiky, kteří působí ve všech krajích ČR. Kontakty najdou na webu projektu <http://www.dsmpsv.cz/cs/kontakty/krajske-kancelare>.

Kontaktní osoba:

Bc. Radka Pleštilová, DiS.
věcná garantka projektu PIDS

radka.plestilova@mpsv.cz

Webové stránky projektu:

www.dsmpsv.cz

Dětské skupiny Ministerstva práce a sociálních věcí se stěhují do nově revitalizovaných prostor!

Děti již v průběhu srpna navštívily moderně zrekonstruované prostory DS Myšky a DS Kočičky, kde pro ně bylo vytvořeno velmi příjemné prostředí. Prostory jsou upravené přívětivě a laskavě pro citlivou dětskou duši. Přírodní barvy podlah a nábytku doplňují barevné textilie a dětské dekorace. Za zmínku stojí i veselé barvy v dětských koupelnách. Děti navštívily v době rekonstrukce náhradní prostory nově připravované DS Sovičky, která bude v provozu po naplnění kapacity dětmi od 1 roku. Dětské skupiny na MPSV plní velmi důležitou funkci při sladování rodinného a pracovního života našich zaměstnaných rodičů, a to nejen od září do června, ale také o prázdninách. V tomto období je volná kapacita v dětských skupinách využívána zejména rodiči, jejichž dítě dochází do předškolního zařízení, které je v době prázdnin zavřeno. **Velké poděkování patří všem, kteří se na revitalizaci podíleli. Jednalo se o náročnou přestavbu vzhledem k historii hlavní budovy MPSV, ale i k celkové epidemiologické situaci.**

Ženy platí za mateřství nižším výdělkem. Klíčová je ochrana původního zaměstnání

PROJEKT 22 % K ROVNOSTI

Být matkou je obohacující zkušenost, neplatí to však ve vztahu k finanční situaci. Jednou z příčin toho, že ženy v České republice vydělávají dlouhodobě a výrazně méně než muži, je takzvaná penalizace mateřství. Pokud chceme tuto situaci změnit, je třeba ji rozklíčovat a pečlivě popsat. A to je jedním z úkolů projektu MPSV 22 % K ROVNOSTI, který se zabývá nerovnostmi v odměňování žen a mužů.

Přesná data o dopadech rodičovství na postavení žen na trhu práce nám zatím chybí, nicméně z dostupných analýz a průzkumů již nyní vyplývá, že tento efekt je jednoznačný. Z analýzy různých aktérů a akterek pracovního trhu realizované v rámci projektu 22 % K ROVNOSTI „Po stopách nerovné odměny“* vyplývá, že všichni oslovení vnímají genderové nerovnosti nejčastěji ve vztahu k mateřství, rodičovství a péči o dítě. To potvrzují i výsledky statistik zaměřených na rozdílné odměňování mužů a žen podle věku. Podle dat ČSÚ za rok 2020 činí celkový průměrný rozdíl ve mzdách mužů a žen napříč celou ekonomikou v ČR dle průměrné hodinové mzdy v kategorii 45–49 let 22 %, v kategorii 40–44 je to dokonce 23 %. Jsou to právě životní etapy, ve kterých bývají muži a ženy rodiči malých dětí a kdy se většinou ženy vrací zpět do práce.

Rodičovskou využívají převážně matky

Ke snížení tohoto mzdového znevýhodnění matek může vést rodinná politika cílená na genderovou rovnost a na příležitosti kombinovat placenou práci a péči nejen pro ženy, ale i pro muže. V současné době je péče o malé děti doménou žen. Rodičovskou v plné délce do tří let dítěte využívají téměř výhradně matky, což pro ně představuje zásadní přerušování pracovní dráhy; pouze menšina žen se vrací po rodičovské na původní pracoviště. Ochrana původního zaměstnání by přitom měla být jedním z hlavních posláních rodičovské.

Zaměstnavatelé považují muže za loajálnější

Nízkou motivaci k návratu na trh práce po rodičovské přizívají také stereotypy o pečujících matkách a mužích živitelích. Zatímco matky považují zaměstnavatelé za nespolehlivé a méně výkonné, otcové malých dětí v roli živitelů rodin se pro ně naopak stávají atraktivnějšími. Výpadek jednoho příjmu v rodině považují zaměstnavatelé za motivaci k velkému pracovnímu nasazení a loajalitu k zaměstnavateli.

Jsme svědky takzvaného dvojího dopadu rodičovství – penalizace mateřství jde ruku v ruce se zvýhodněním otců (The Fatherhood Bonus and The Motherhood Penalty). Problém prohlubuje i daňová politika, která dává bonus muži jako hlavnímu živiteli za to, že jeho partnerka nevydělává.

Malé děti jsou u pohovorů mínusem

Běžnou praxí je pak diskriminace matek při přijímání do zaměstnání a na konkrétní pozice. Jako příklad uveďme citaci vedoucí z malé státní organizace (žena, 44 let) ze zmíněné studie „Po stopách nerovné odměny“: „(...) Žena, která se ucházela o nějakou pracovní pozici, měla proto vzdělání, měla zkušenosti a sešla se u přijímacího pohovoru se třemi muži a v podstatě už z toho pohovoru pochopila, že když řekla, že má tři děti chodící na základní školu, takže to bude asi problém. (...) Pochopila, že to jí prostě znevýhodňuje a pak se to taky skutečně potvrdilo, že vlastně nebyla pro tu pozici vybraná.“

Inspirujme se severskými státy

Podle zkušeností ze zahraničí jsou genderové rozdíly v odměňování nejnižší v zemích, které pomáhají ženám udržet se v kontaktu s trhem práce prostřednictvím středně dlouhých období volna na péči, veřejně financované péče o děti a nižší daňové sazby pro druhé živitele/ky a otcovské. Pozitivním příkladem pro nás mohou být severské státy, kde ženy běžně pracují na „dlouhou zkrácenou pracovní dobu“ okolo 30 hodin, jež umožňuje kombinovat zaměstnání s péčí o děti.

Rozdíly v odměňování dopadají na celé rodiny

Rodičovství není jedinou příčinou velkého rozdílu v odměňování mužů a žen u nás. Negativní roli sehrává celá řada dalších faktorů, jako je absence srozumitelného veřejně dostupného systému odměňování, nedostatečná diverzita firemní kultury nebo stereotypy ve výchově, které motivují dívky k uplatnění v podhodnocených oborech. Genderové mzdové rozdíly však v důsledku negativně dopadají na všechny – ženy, muže i děti. Snižují rozpočty domácností, odrážejí se v nízké životní úrovni rodin i na nižších důchodech žen, a mají dokonce vliv na násilí v partnerských vztazích. Je to komplexní problém vyžadující přesnější data, která ukážou směr potřebných změn.

* Kvalitativní výzkum proběhl v období duben – říjen 2019 za účasti celkem 178 respondentů a respondentek z řad zaměstnankyň a zaměstnanců, zástupců a zástupkyň HR, zástupců a zástupkyň odborů ve státním sektoru a v soukromém sektoru, zástupců a zástupkyň vedení, zástupců a zástupkyň tvůrců politik, akademických institucí atd. Cílem analýzy byla zjištění z oblasti vnímání, postojů a zkušeností jednotlivých aktérů a akterek v oblasti nerovného odměňování, rozdělení rolí žen a mužů ve společnosti a dopadu případných nerovností na životní situace mužů a žen v různých etapách života.

Kontaktní osoba:

PhDr. Lenka Simerská
věcná garantka projektu

lenka.simerska@mps.v.cz

Webové stránky projektu:

www.rovnaodmena.cz

Projekt Krajská rodinná politika realizoval závěrečné semináře

PROJEKT KRAJSKÁ RODINNÁ POLITIKA

V průběhu května a června 2021 probíhaly za jednotlivé kraje ČR on-line závěrečné semináře. Z důvodu protiepidemických opatření se závěrečné semináře konaly on-line, avšak s možností pokládání dotazů přednášejícím seminářů. Kromě závěrečných seminářů byly v průběhu léta dokončeny a zveřejněny Návrhy implementací opatření pro jednotlivé kraje, které jsou jedním z výstupů projektu.

Závěrečné semináře, které byly realizovány v prvním pololetí roku 2021, byly ekvivalentem k Úvodním seminářům projektu, které proběhly v roce 2017.

Celkově proběhlo 14 závěrečných seminářů za všechny kraje ČR. I přes to, že musely být vysílány on-line, byla zachována interaktivita mezi diváky a přednášejícím, a to díky možnosti pokládání dotazů prostřednictvím diskusní platformy.

Jednotlivé závěrečné semináře byly moderovány krajskými poradci a vystoupila na nich řada zajímavých hostů z oblasti státní správy a samosprávy, akreditovaní lektori či zástupci obecně prospěšných společností. Součástí seminářů byly také prezentace o výstupech projektu, které představili jednotliví krajské poradci.

Závěrečné semináře byly určeny zejména pro představitele a zástupce orgánů veřejné správy, zaměstnavatele a zaměstnance, nestátní neziskové organizace, osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené, rodiče s malými dětmi, poskytovatele služeb péče o děti, popř. osoby pečující o jiné závislé osoby.

V rámci závěrečných seminářů byla diskutována důležitá témata z oblasti rodinné politiky na místní i regionální úrovni, dopady pandemie COVID-19, nástroje pro sladování pracovního a rodinného života, směřování a koncepční zajištění rodinné politiky v daném kraji či příklady dobré praxe. Mezi diskutovanými tématy byl také například význam dobrovolnictví či potřeby současné rodiny a způsoby jejich naplňování.

Cílem závěrečných seminářů bylo jednak seznámit relevantní aktéry z daného kraje a zástupce cílové skupiny s věcnými výstupy projektu, a jednak zhodnotit aktuální stav podpory rodin v daném kraji a vliv projektových aktivit na tento stav. Dále také poskytnout přehled o realizovaných aktivitách na podporu rodin, o relevantních strategických dokumentech či šíření příkladů dobré praxe.

Mezi výstupy projektu *Krajská rodinná politika*, které nově najdete na webových stránkách projektu, jsou **Návrhy implementací opatření pro jednotlivé kraje** (dále jen „Návrhy“).

Návrhy vznikly v rámci činnosti regionálních platforem ve spolupráci se členy celorepublikové platformy a krajskými poradci, a podrobně navazují na *Návrhy koncepcí rodinné politiky pro jednotlivé kraje*.

Jednotlivé Návrhy mohou sloužit jako metodická podpora při tvorbě akčních plánů k realizaci jednotlivých navržených opatření či aktivit z oblasti rodinné politiky a podpory rodin v krajích.

Součástí Návrhů jsou návrhy konkrétních prorodinných opatření, která se vztahují k aktuálním prioritním tématům rodinné politiky, která mohou využít zástupci samosprávy a další aktéři rodinné politiky pro formulaci prorodinných opatření a jejich uvádění do praxe.

Věříme, že Návrhy najdou uplatnění i po skončení realizace tohoto projektu, neboť kraje je budou moci využít jako významný podklad pro další práci v oblasti podpory rodin ve svém regionu.

Jednotlivé Návrhy jsou dostupné ZDE:

- [Návrh implementace opatření v Královéhradeckém kraji](#)
- [Návrh implementace opatření pro hlavní město Praha](#)
- [Návrh implementace opatření v Kraji Vysočina](#)
- [Návrh implementace opatření v Jihomoravském kraji](#)
- [Návrh implementace opatření pro Liberecký kraj](#)
- [Návrh implementace opatření v Moravskoslezském kraji](#)
- [Návrh implementace opatření v Pardubickém kraji](#)
- [Návrh implementace opatření pro Středočeský kraj](#)
- [Návrh implementace opatření v Ústeckém kraji](#)
- [Návrh implementace opatření ve Zlínském kraji](#)
- [Návrh implementace opatření pro Karlovarský kraj](#)
- [Návrh implementace opatření v Plzeňském kraji](#)
- [Návrh implementace opatření zahrnujících dobrovolnictví jako nástroje podpory vybraných cílů koncepce rodinné politiky v Olomouckém kraji](#)
- [Návrh implementace opatření v Jihočeském kraji](#)

Kontaktní osoba:

PhDr. Jana Sládková Filipčíková
věcná garantka projektu

jana.sladkova@mpsv.cz

Webové stránky projektu:

www.rodinyvkrajich.mpsv.cz

Aktuality z koncepce ochrany práv dětí a náhradní rodinné péče

ODDĚLENÍ KONCEPCE NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE (233) A ODDĚLENÍ KONCEPCE OCHRANY PRÁV A DĚTÍ A TRANSFORMACE SLUŽEB PRO RODINY A DĚTI (234)

Akční plán k Národní strategii ochrany práv dětí na období 2021 – 2024 byl schválen vládou

Akční plán k Národní strategii ochrany práv dětí 2021–2029 (dále jen „Národní strategie“) na období 2021–2024 byl dne 26. července 2021 schválen vládou. Hlavní cíl Národní strategie, tedy dosažení stavu, kdy: „Děti a mladí lidé v České republice žijí kvalitní život, vyrůstají v bezpečném rodinném prostředí a mají rovné příležitosti, které využívají pro plný rozvoj svého potenciálu“, tak bude možné začít realizovat prostřednictvím dvou akčních plánů, které definují aktivity a indikátory plnění, odpovědnost za plnění a spolupracující subjekty a finanční náklady realizace jednotlivých aktivit, zdroje financování a dopad na veřejné rozpočty. Prostřednictvím akčních plánů mají být rovněž identifikovány změny legislativy potřebné pro realizaci cílů. Hlavním koordinačním mechanismem naplňování akčních plánů je Mezirezortní koordinační skupina pro oblast ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti při Ministerstvu práce a sociálních věcí.

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí

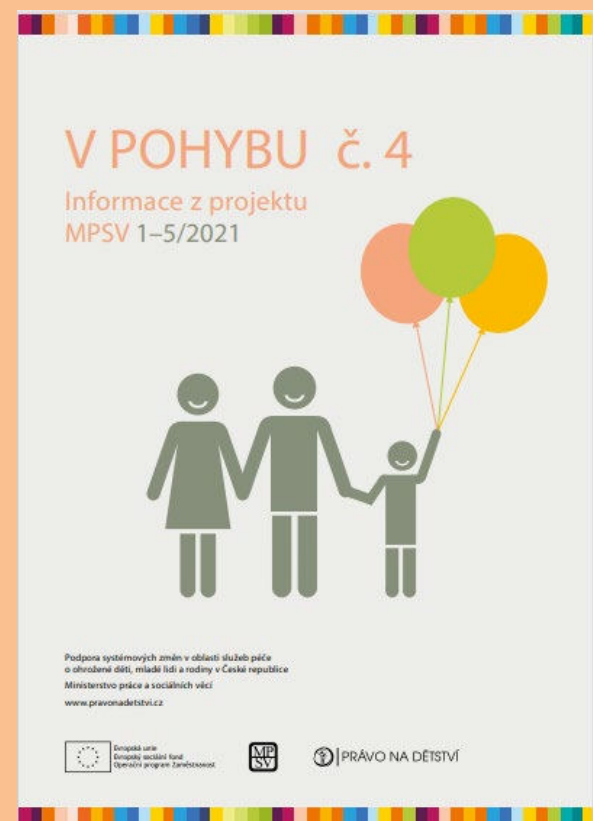
Dlouho očekávaná novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, byla již podepsána prezidentem České republiky a nabyde účinnosti dne 1. ledna 2022. Novela přináší velmi významné změny směrem k optimalizaci péče o ohrožené děti, jako je navýšení odměny pěstounů, navýšení příspěvku pro zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nastavení podpory pro mladé lidi opouštějící náhradní péči nebo ukotvení věkové hranice pro umístování nejmenších dětí do ústavní péče.

Rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva – nutné změny v systému péče o ohrožené děti do tří let věku

V rámci plnění doporučení vyplývajících z rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva (dále jen „EVSP“), týkajícího se umístování dětí do 3 let věku do ústavní péče, realizovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí rozsáhlé dotazníkové šetření ve všech dětských domovech pro děti do 3 let věku. Mapovali jsme aktuální počty dětí, důvody a formu jejich umístění, jejich zdravotní stav a dle požadavku EVSP též etnikum. Výsledky ukázaly, že se počet dětí v těchto zařízeních daří i nadále snižovat, zejména pokud jde o děti nejmladšího věku. Souhrnná zpráva ze šetření je k dispozici na webu MPSV a projektovém webu [Právo na dětství](#). Za účelem, aby nebylo nadále porušováno základní právo dětí na život v rodinném prostředí, je třeba učinit ještě mnoho dalších opatření, zejména se zaměřit na samotné příčiny jejich odebírání z rodin.

V POHYBU počtvrté projektový zpravodaj k tématice ohrožených dětí

Kromě hlavních aktivit nadále připravujeme [Zpravodaj V Pohybu](#), kterým se snažíme poskytnout aktuální informace o dění v projektu i mimo něj.

Čtvrtým číslem jsme se zaměřili na téma **Participace**. Přinesli jsme v něm naše zkušenosti z návštěv ústavních zařízení, dále jsme Vám představili sociální pracovníci a její inspirativní přístup a na závěr uvádíme několik informací o Interaktivních případových konferencích.

Pokud máte zájem o odběr pravidelného projektového zpravodaje, ozvěte se na e-mail:

jana.stejskalova@mpsv.cz.

Aktivity projektu

„Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v ČR“

Aktivity projektu se nadále soustředí na metodickou podporu pracovníků a pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) v oblasti vyhodnocení situace dítěte a rodiny a tvorby individuálního plánu ochrany dítě (IPOD), a to u dětí, které vyrůstají v pobytové péči. Výjezdní tým pravidelně navštěvuje pobytová zařízení (dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a další) a mapuje míru naplnění potřeb dětí. Cílem je poskytnout krajům doplňující informace o využitelnosti kapacit místní sítě služeb.

Aktuálně se podařilo dát dohromady výčet potřeb dětí, jejichž nenaplnění je příčinou umístování dětí do pobytových zařízení. Zdrojem těchto zjištění byly anonymizované IPOD a vyhodnocení situace dítěte. Spolu s tím se podařilo popsat, jaké potřeby mohou být nenaplněné i v samotném pobytovém zařízení. Tento obecný souhrn potřeb a příčin pomůže v sestavování krajských zpráv, kde bude nejprve snaha zjistit současné kapacity služeb, jejich relevanci a také, jaké služby, zejména z oblasti prevence, v síti služeb chybí. Za tímto účelem v současné době probíhá dotazníkové šetření napříč všemi OSPOD v ČR. Spolu s tím dochází k návštěvám a konzultacím průběžných výstupů s jednotlivými kraji, kdy jsou též zjišťovány další priority krajů v oblasti SPOD. Výsledky šetření a budou posléze konzultovány s jednotlivými kraji a vše povede ke zpracování návrhů revize a aktivizace místních sítí služeb se všemi krajskými specifiky.

Pomocné nástroje k vyhodnocování situace dítěte a rodiny

Proces vyhodnocování situace dítěte a rodiny a tvorba IPOD bývá v praxi často náročným úkolem. Během konzultací s jednotlivými pracovišti OSPOD v rámci realizace aktivity „Přehodnocení situace dítěte v ústavní péči“ jsme zjišťovali, že významným prostorem pro zacílení metodické podpory v terénu je právě vyhodnocování jednotlivých oblastí života dítěte (co a jak popisovat, na co se v popisu oblastí zaměřit, jak se ptát v konkrétní situaci apod.). Tato zjištění nás vedla k vytvoření pomocných nástrojů, které reagují na aktuální poptávku a především jsou využitelné v praxi pracovníků a pracovníků OSPOD.

- ✓ **Pomocný nástroj k vyhodnocování situace starších dětí (od 10 let věku)** je zaměřen na vyhodnocování situace starších dětí bez ohledu na to, zda jsou v péči rodičů, v náhradní rodině nebo jsou umístěny v pobytovém zařízení. Praktický materiál zohledňuje specifika daná věkem dítěte, vývojovými zákonitostmi, anamnézou ale i nabytými zkušenostmi.
- ✓ **Pomocný nástroj k vyhodnocování situace dětí s postižením** pomáhá pracovníkům OSPOD se v rámci popisu konkrétních oblastí života dítěte zaměřit na identifikaci jeho potřeb a míry jejich naplnění, na specifika péče reagující na jeho postižení, a tím pomáhá porozumět základním principům vyhodnocování situace dětí s postižením.
- ✓ **Pomocný nástroj k mapování situace dospívající osoby před vstupem do samostatného života** lze využít nejen jako podklad pro získávání informací potřebných pro vyhodnocení situace dítěte s ohledem na jeho dospívání, ale také jako podklad k přípravě plánu pro osamostatňování se a jako základ pro vymezení témat přípravy dospívajících osob na samostatný život dle standardů kvality sociálně-právní ochrany.
- ✓ **Pomocný nástroj k vyhodnocování situace dětí, které vyrůstají v náhradní rodinné péči**, se zaměřuje na témata, která je s ohledem na detekci nenaplněných potřeb dítěte a specifík NRP nutné mapovat podrobněji, než v případech ostatních dětí v systému SPOD (vztahová vazba a projevy jejích poruch, identita, kontakt dítěte s jeho biologickou rodinou apod.) a obsahuje tak přehled informací, které je důležité zjišťovat při vyhodnocování situace dětí, které vyrůstají v náhradní rodině.

Pomocné nástroje k vyhodnocování jsou praktickým materiálem, který nabízí pracovníkům a pracovníkům OSPOD podporu při vyhodnocování. Nástroje, které byly k praktickému využití vytvořeny, mají za cíl poskytnout náhled na to, co je vhodné v dané chvíli zjišťovat a co by nemělo být při vyhodnocování konkrétní situace dítěte opomenuto. Pomocné nástroje sledují jednotlivé oblasti vyhodnocení, z nichž každá obsahuje otázky a témata, na které je možné se při popisu daných oblastí zaměřovat. Přehledy informací jsou především inspirativní, ve smyslu, jak je možné dané oblasti popisovat (vždy s ohledem na sledování naplňování potřeb dítěte). Nedílnou součástí pomocných nástrojů jsou odkazy na organizace, které se věnují konkrétní problematice. Jednotlivé nástroje je vhodné mezi sebou kombinovat, a to vždy s ohledem na aktuální situaci dítěte. O pomocných nástrojích si můžete přečíst také na [Právu na dětství](#).

Jak pokračují návštěvy v pobytových zařízeních?

- Během návštěv pobytových zařízení mapujeme, jak se v konkrétních podmínkách ústavů daří naplňovat potřeby dětí, zejm. s ohledem na naplnění potřeb v oblasti vztahů, učení, zdraví, bezpečí, chování a materiálního zajištění. Zároveň se s ohledem na cíle projektu a na naši resortní příslušnost věnujeme průřezově napříč jednotlivými oblastmi potřeb i problematice spolupráce OSPOD a ústavů, včetně návštěv dětí v ústavech ze strany pracovníků OSPOD. Právě pracovníci OSPOD jsou klíčovými koordinátory péče o ohrožené děti.
- Od začátku realizace projektu jsme navštívili přes 90 zařízení.
- Jednalo se zejména o dětské domovy, následované dětskými domovy se školou a výchovnými ústavů, dětskými centry, domovy pro osoby se zdravotním postižením, diagnostickými ústavů a zařízeními pro děti vyžadující okamžitou pomoc.
- K srpnu 2021 jsme naši působnost rozšířili do 13 krajů.

Kontaktní osoba:

Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová
vedoucí oddělení 234

kristyna.kotalova@mpsv.cz

JUDr. Zuzana Zárasová

vedoucí oddělení 233

zuzana.zarasova@mpsv.cz

Webové stránky: www.pravonadetstvi.cz

Dotace na podporu rodin

ODDĚLENÍ METODICKÉ PODPORY (213)

Národní dotační titul Rodina

Cílem dotačního programu je posílení významu rodiny pro společnost, a především podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter. Dotační titul podporuje služby posilující rodičovské kompetence, zkvalitňují rodinné vztahy, podporují rodiny v péči o děti a jejich výchově. Rovněž jsou podporovány služby, které napomáhají při předcházení a řešení krizových situací v rodině, včetně domácího násilí, týrání a zneužívání dětí. Podpora probíhá ve dvou dotačních oblastech, a to v preventivních aktivitách na podporu rodiny, partnerství, rodičovství a v podpoře rodiny v oblasti sociálně právní ochrany dětí.

Dne 13. září 2021 byl vyhlášen dotační program „Rodina“ pro rok 2022. Zveřejněna byla Metodika Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) pro poskytování dotací ze státního rozpočtu nestátním neziskovým organizacím v oblasti podpory rodiny pro rok 2022 (dostupná na webu: <https://www.mpsv.cz/web/cz/dotacni-rizeni-pro-rok-2022>).

Příjem žádostí probíhá od 20. září 2021 do 11. října 2021 prostřednictvím webové aplikace OKslužby – rodina.

Dne 9. září 2021 byl realizován Seminář pro žadatele v dotačním řízení, oddělení metodické podpory také nabízí možnost konzultací.

Nestátním neziskovým organizacím zařazeným do Národního dotačního titulu Rodina v roce 2021 **bylo odpuštěné povinné dvacetiprocentní spolufinancování** podpořených projektů. Dohromady tak ušetří zhruba 28 mil. Kč.

Dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí („SPOD“)

MPSV obcím s rozšířenou působností a hl. m. Praze rozeslala prostřednictvím krajů doplatky dotace na výkon agendy SPOD za rok 2020. Obcím tak byly zaslány finanční prostředky v celkové výši 25,6 mil. Kč. Dále na konci září končí lhůta pro podání žádosti o mimořádné „COVID“ odměny. V říjnu tak MPSV obcím poskytne další finanční prostředky na mimořádné „COVID“ odměny pro pracovníky OSPOD.

Mimořádná dotace pro provozovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc („ZDVOP“)

MPSV vyhlásilo mimořádné dotační řízení pro provozovatele ZDVOP k částečnému dofinancování činnosti nad rámec státního příspěvku. Tato zařízení mohou požádat o dotaci až do 22. října 2021. Dotační výzvu lze nalézt na webu MPSV: <https://www.mpsv.cz/web/cz/dotace-pro-provozovatele-zarizeni-pro-deti-vyzadujici-okamzitou-pomoc-na-rok-2021>

Soutěž Obec přátelská rodině a seniorům 2021

Na konci května 2021 byly zveřejněny výsledky soutěže. **V letošním roce bylo podpořeno 15 subjektů v dotační oblasti Obec přátelská rodině a 15 subjektů v druhé dotační oblasti Obec přátelská seniorům.**

Nejúspěšnějším žadatelem o dotaci se v letošním roce stala obec Josefov, která vyhrála v obou dotačních oblastech. Díky finanční podpoře ze strany MPSV bude moci Josefov realizovat aktivity jak pro rodiny, tak i pro své seniory. Kromě této obce získali v obou kategoriích podporu i další žadatelé. Ve druhé velikostní kategorii byla oceněna obec Křemže, ve třetí velikostní kategorii město Lanškroun a v páté největší velikostní kategorii městská část Brno střed. V rámci letošního ročníku soutěže *Obec přátelská rodině a seniorům* probíhají v tuto chvíli samotné realizace vítězných projektů. Zároveň si obce žádají o změny rozpočtu, a to v souvislosti s aktuální epidemiologickou situací a připravují se na případné převedení svých aktivit do on-line prostředí, pokud by nebylo možné na podzim plánované aktivity realizovat.

Dne 16. září 2021 proběhlo v Lichtenštejnském paláci za účasti významných hostů slavnostní vyhlásování a předávání šeků zástupcům oceněných subjektů.

Zároveň v průběhu října dojde k úpravě a schvalování nové metodiky pro rok 2022, do které se MPSV pokusí reflektovat připomínky zapojených subjektů. Současně je v plánu v případě příznivé epidemiologické situace uspořádat taktéž školení a semináře pro zájemce o tento dotační titul.

Vyhlášení nového ročníku je opět plánováno na konec roku 2021.

Přehled vítězů v dotační oblasti Obec přátelská rodině

Velikostní kategorie	Umístění	Obec
I. (do 600 obyvatel)	1.	Josefov
	2.	Bousín
	3.	Police
II. (600 – 3 000 obyvatel)	1.	Křemže
	2.	Nové Hrady
	3.	Hodkovice nad Mohelkou
III. (3 001 – 12 000 obyvatel)	1.	Moravská Třebová
	2.	Lanškroun
	3.	Slavičín
IV. (12 001 – 25 000 obyvatel)	1.	Svitavy
	2.	MČ Praha 18
	3.	Havlíčkův Brod
V. (25 001 a více obyvatel)	1.	Vsetín
	2.	MČ Brno - střed
	3.	MO Ostrava - jih

Přehled vítězů v dotační oblasti Obec přátelská seniorům

Velikostní kategorie	Umístění	Obec
I. (do 600 obyvatel)	1.	Josefov
	2.	Zákolany
	3.	Dub u Prachatic
II. (600 – 3 000 obyvatel)	1.	Zbraslav
	2.	Křemže
	2.	Kateřinice
III. (3 001 – 12 000 obyvatel)	1.	Trhové Sviny
	2.	Lanškroun
	3.	Příbor
IV. (12 001 – 25 000 obyvatel)	1.	Rožnov pod Radhoštěm
	2.	Hodonín
	3.	Česká Třebová
V. (25 001 a více obyvatel)	1.	Přerov
	2.	MČ Brno - střed
	3.	MO Moravská Ostrava a Přívoz

Kontaktní osoba:

Ing. Michal Špaček
vedoucí oddělení

michal.spacek@mpsv.cz

Tančete s námi! Výzva Jerusalema Challenge pro děti i seniory

PROJEKT IMPLEMENTACE POLITIKY STÁRNUTÍ NA KRAJSKOU ÚROVEŇ

Projekt *Senioři v krajích* MPSV se připojuje k celosvětové výzvě *Jerusalema Dance Challenge*. Cílem je po koronavirovém lockdownu rozhybat rok izolované seniory a děti a trochu je podpořit. A proč to neudělat naráz? Zapojit se může každý od jednoho roku.

První videa už od zájemců přišla a těší se na YouTube kanálu *Senioři v krajích* vysoké sledovanosti. Video zaslali seniory z Plzně, Hradce Králové, Otrokovic či děti a jejich učitelé z jihočeských Malšic.

"Máme radost, že se výzva ujala a že se těší takové oblibě. Snad přispějeme k rozpoohybování různých věkových skupin a zejména pak k jejich propojení. Ať už fyzicky či přes on-line svět. Zájemci se mohou stále zapojit," říká gestorka projektu *Senioři v krajích* Michaela Vodrážková.

Aby projekt povzbudil všechny věkové kategorie, poprosil Stanislavu Adamcovou, místopředsedkyni Rady seniorů města Plzně a bývalou učitelku mateřské školy, aby s dětmi ze 60. MŠ v Plzni nacvičila celosvětovou taneční výzvu Jerusalema a natočila pro zájemce instruktážní video. Toto video lidé najdou rovněž na YouTube kanálu [Senioři v krajích](#).

"S létem je spojená aktivita pohybová i duševní, zvýšená péče o zdraví a začátky - znovuzrození. Projekt Senioři v krajích chtěl oprášit celosvětovou výzvu Jerusalema Dance Challenge. Do výzvy, která přišla z Jihoafrické republiky, se zapojilo mnoho profesí, například zdravotníci, hasiči, policisté apod. Píseň, tanec a vůbec celá výzva se stala hitem v době pandemie a symbolem boje proti koronaviru.

A protože je tanec už zažitý, je příjemnou pohybovou i duševní aktivitou pro všechny generace, rozhodli jsme se vyzvat zájemce, aby Jerusalema Dance Challenge nacvičili," přibližuje iniciátorka výzvy pro seniory a děti Irena Kadlčíková, plzeňská koordinátorka projektu *Senioři v krajích*.

Do výzvy se stále mohou zájemci hlásit. Stačí secvičit tanec, natočit se či vyfotit a kontaktovat koordinátory projektu, jejichž kontaktní údaje zájemci naleznou na webových stránkách projektu [ZDE](#).

Zapojit se může každý od jednoho roku - rodiny, základní, mateřské, střední či vysoké školy, domovy pro seniory, seniorské kluby, zájmové kroužky, zaměstnanci a vedoucí firem i úřadů apod.!

Kontaktní osoba:

Mgr. Michaela Vodrážková
odborná gestorka projektu

michaela.vodrazkova@mpsv.cz

Webové stránky projektu:

www.seniorivkrajich.mpsv.cz

V hlavní roli „rodina a dítě v rodině“

CENTRUM ANABELL, Z.Ú.

V Centru Anabell se péčí o duševní zdraví dětí a dospívajících, podpoře rodičovských kompetencí zvládat situace, které s sebou změny v duševním zdraví a duševní potíže dítěte přinášejí, věnujeme již několik let. V září roku 2020 jsme díky dotaci z Evropských fondů v naší pobočce v Brně zahájili multidisciplinární podporu rodin s dětmi ve věku 7 až 14 let ve spolupráci s Dětskou psychiatrickou nemocnicí (DPN) Velká Bíteš. Základní multidisciplinární tým je složený z odborníků těchto profesí – psychiatrická sestra, sociální pracovnice, psychologka nebo rodinný terapeut, je-li to nezbytné, tak také lékař-psychiatr a speciální pedagožka, v případě dětí s poruchou příjmu potravy také nutriční terapeutka. Tento multidisciplinární tým se zaměřuje na včasnou detekci duševních obtíží. Pokud to situace dítěte anebo rodiny jako celku vyžaduje, můžeme přizvat i další odborníky, například adiktoložku nebo právníčku.

Aktuálně v Anabell v Brně fungují dva multidisciplinární týmy. Od prvního kontaktu je s rodinou ve spojení metodička, profesí psychiatrická sestra v prvním případě a ve druhém případě je to sociální pracovnice. Snažíme se dodržet kontakt s rodinou do 24 hodin od prvního zavolání.

Role metodičky spočívá jednak v odbornosti podle primární kvalifikace pracovnice, ale především v postavení průvodkyně pro rodinu. Je to někdo, s kým je rodina v nejužším kontaktu, kdo jim vše vysvětlí, připraví je na samotné setkání s odborníky a zodpoví dotazy ohledně průběhu setkání i vlastních očekávání. Samotná multidisciplinární setkání vede facilitátorka, jejímž úkolem je dohlížet a zajišťovat, aby setkání plnilo základní principy, kterými se naše práce v multidisciplinárních týmech řídí. Těmi jsou principy otevřenosti, rovnocennosti a bezpečí.

Jak to tedy probíhá, pokud se na nás rodina obrátí? Celý průběh spolupráce výstižně popisuje tato infografika:

O rodině nehovoříme bez nich, všechny úvahy, nápady a zvažované možnosti, jednoduše řečeno „JAK DÁL?“, probíhají se všemi, jichž se řešené obtíže dotýkají. Takové principy vychází mj. z metody tzv. otevřeného dialogu, kterou jsme přijali jako hlavní odborný proud.

Rodiny, s nimiž jsme ve spojení, často hovoří o přínosech, které jim uváděný způsob podpory a spolupráce přináší. Zmiňují:

- Zažívání pocitu, že na ně má někdo čas.
- Omezení bariér při vyhledávání konkrétní pomoci.
- Spolupráci týmu odborníků „šitou na míru“ a vždy s jejich aktivní účastí.
- Komplexnost řešených témat.
- Možnost zajistit kontinuitu péče a nedublovat péči odborníků („Nemusíme o našich potížích každému vykládat od začátku znova a stále dokola.“).
- Menší riziko podcenění nebo přehlédnutí nějakých symptomů či projevů/jednání.
- Cítí se být přijímaní, pocítují větší důvěru a porozumění.

Z našeho pohledu považujeme za zásadní podpořit a zajistit co nejvyšší možnou kvalitu života rodiny (nejvyšší zájem dítěte, dítě v rodině), podporu pro přirozený/běžný život v rodině a ve společnosti, kontinuitu podpory a koordinaci péče, flexibilní spolupráci zapojených odborníků a prevenci hospitalizace/ústavní péče.

Naše přesvědčení, že je tato forma spolupráce efektivní, účinná a užitečná, posiluje také zpětná vazba od zapojených odborníků i zapojených rodin. Od rodin opakovaně slyšíme poděkování za včasný termín, díky kterému dostaly kvalitní službu, a navíc nemusely kvůli tomu obíhat jednotlivé odborníky každého zvlášť. Poděkování za to, že jim někdo naslouchá a zajímá se o jejich situaci, za kterou je nikdo neviní, nehodnotí, nenálepkuje, ale pomáhá hledat řešení.

To, že jde o včasnou podporu, ačkoli průběh a léčba může být různá. Ne vždy zvládneme potíže dětí řešit ambulantně, zažíváme i to, že děti musí nastoupit hospitalizaci v psychiatrické nemocnici, protože je to pro danou situaci nezbytné. Právě díky předchozím setkáním celého multidisciplinárního týmu s rodinou a dítětem se i v takových případech ukazuje významný benefit. Rodina neměla „pouze“ informace, jak hospitalizace probíhá, ale pracovníky nemocnice, kteří byli součástí multidisciplinárního týmu, znali předem a osobně.

A jak tuto spolupráci hodnotí zapojení odborníci? Bez nadsázky a s plnou vážností říkají: „Je to krásná, výjimečná a užitečná práce, přestože se setkáváme s rodinami, které řeší velmi náročné a někdy i smutné záležitosti. Avšak právě síla multidisciplinárního týmu jim dává plnou podporu, naději, motivaci a prostor vše sdílet a učí je, co potřebují umět, aby to zvládli.“ Společná práce v týmu přináší podporu i nám, samotným členům multidisciplinárních týmů, nebýt na složité případy sami.

Při práci s rodinami také využíváme různých schémat rodinného fungování. K přiloženému schématu náleží tato legenda:

Dítě (ptáče) je ve středu, obklopeno rodiči. Zatím neumí létat jako rodiče, ale ti vymysleli prozatímní řešení, jak zapojit dítě do společného života. Jeden ochraňuje a podporuje dítě zezadu (labuť – klasicky matka), druhý dítě táhne kupředu (čáp, klasicky otec) – může být ale i obráceně. Na loďce i vlajce jsou viditelné symboly rodiny jako souladu, rodina prezentuje svou soudržnost i navenek. Lodička má i plachtu, dítě tedy není zcela odkázáno na rodiče a ti mají možnost oddechu. U ptáčete zatím není jasné, jaký pták z něj bude, oba rodiče ale směřují pohled k němu a usmívají se – přijímají ho, jaké je. Dítě je v komunikaci s otcem, otec má aktivní roli, letí kupředu, obrací se ale i dozadu a kontroluje, zda mu rodina stačí. Dítě má jedno křídlo v gestu matky, jedno v gestu otce – učí se tedy od obou, žádného z rodičů nezavrhuje. Matka pluje „nad“ dítětem, otec ještě výše, hierarchie je stabilní. Prostor nad rodinou (budoucnost) je zcela otevřen. Otec i matka se k sobě „hodí“ - oba jsou to vodní ptáci, rodiče jako partnerský pár jsou v souladu. Na obrázku je minimum věcí a maximum interakce.

Kontaktní osoba:

PhDr. Ing. Jana Sladká Ševčíková

ředitelka Centra Anabell, z. ú.

www.anabell.cz

gabriela.obermannova@mpsv.cz